

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 23 października 2008 r. *

W sprawie C-286/06

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 29 czerwca 2006 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich reprezentowana przez H. Støvlbæka oraz R. Vidala Puiga, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Królestwo Hiszpanii reprezentowanemu przez M. Muñoza Péreza, działającego w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: hiszpański.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J.-C. Bonichot, K. Schiemann (sprawozdawca), J. Makarczyk i L. Bay Larsen, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: M.M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 września 2007 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

¹ W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o stwierdzenie, że:

— odmawiając uznania kwalifikacji zawodowych inżyniera uzyskanych we Włoszech oraz

- uzależniając dopuszczenie inżynierów posiadających kwalifikacje zawodowe uzyskane w innym państwie członkowskim do udziału w wewnętrznych egzaminach w ramach systemu awansowania w służbie publicznej od uznania tych kwalifikacji pod względem akademickim,

Królestwo Hiszpanii uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy dyrektywy Rady 89/48/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego, trwających co najmniej trzy lata (Dz.U. 1989 L 19, s. 16), zmienionej dyrektywą 2001/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2001 r. (Dz.U. L 206, s. 1, zwanej dalej „dyrektywą 89/48”), a w szczególności na mocy jej art. 3.

- 2 Zasadnicza kwestia prawna jest analogiczna do kwestii podniesionej w sprawie C-274/05 Komisja przeciwko Grecji, w której wyrok wydany został dzisiaj (Zb.Orz. s. I-7969). Obie sprawy dotyczą kwestii, w jakim zakresie można powoływać się na przepisy dyrektywy 89/48 w celu zobowiązania państwa członkowskiego do uznania dyplomów wydanych po ukończeniu studiów na jego własnym terytorium przez władze innego państwa członkowskiego.

Ramy prawne

Uregulowanie wspólnotowe

- 3 Z motywu trzeciego i czwartego dyrektywy 89/48 wynika, że ma ona na celu wprowadzenie ogólnego systemu uznawania dyplomów po to, by umożliwić obywatelom europejskim wykonywanie tych wszystkich rodzajów działalności zawodowej, które w przyjmującym państwie członkowskim są warunkowane

zakończeniem kształcenia odbywanego po ukończeniu szkoły średniej, pod warunkiem, że obywatele ci posiadają dyplom przygotowujący ich do wykonywania tych rodzajów działalności, przyznany po ukończeniu cyklu studiów trwającego co najmniej trzy lata i wydany w innym państwie członkowskim.

4 Motyw piąty dyrektywy 89/48 ma następujące brzmienie:

„odnośnie do tych zawodów, dla wykonywania których Wspólnota nie ustanowiła wymaganego minimalnego poziomu kwalifikacji, państwa członkowskie zachowują możliwość ustalenia tego poziomu w celu zagwarantowania odpowiedniej jakości usług świadczonych na ich terytorium; jednakże nie mogą one, bez naruszenia swoich zobowiązań ustanowionych w art. [10 WE], wymagać od obywatela danego państwa członkowskiego uzyskania kwalifikacji tylko na podstawie odniesienia się do dyplomów wydawanych w ich własnym systemie szkolnictwa, w przypadku jeżeli ten obywatel uzyskał całość lub część tych kwalifikacji w innym państwie członkowskim; w rezultacie każde przyjmujące państwo członkowskie, w którym dany zawód jest zawodem regulowanym, powinno wziąć pod uwagę kwalifikacje uzyskane w innym państwie członkowskim oraz ustalić, czy kwalifikacje te odpowiadają kwalifikacjom przez nie wymaganym”.

5 Artykuł 1 lit. a) dyrektywy 89/48 stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosowane są następujące definicje:

a) „dyplom”: każdy dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji lub każdy zestaw takich dyplomów, świadectw lub innych dokumentów:

- który został wydany przez właściwe władze w państwie członkowskim, wyznaczone zgodnie z jego przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi,

- który wskazuje, iż jego posiadacz pomyślnie ukończył naukę w szkolnictwie pomaturalnym trwającą co najmniej trzy lata lub jednakowy okres przy niepełnym wymiarze godzin, na uniwersytecie lub w instytucji szkolnictwa wyższego, bądź też instytucji o zbliżonym poziomie oraz, w razie konieczności, pomyślnie ukończył szkolenie zawodowe, wymagane jako uzupełnienie kształcenia po szkole średniej oraz

- który wskazuje, że jego posiadacz ma kwalifikacje zawodowe wymagane do podjęcia i wykonywania danego zawodu regulowanego w tym państwie członkowskim,

zakładając, że kształcenie i szkolenie, o których mowa w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, odbyły się głównie na terenie Wspólnoty, albo że posiadacz dyplomu ma trzyletnie doświadczenie zawodowe, poświadczone przez państwo członkowskie, w którym uznano dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji, pochodzące z państw trzecich.

W rozumieniu pierwszego akapitu w taki sam sposób jak dyplom traktuje się każdy dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji albo każdy zestaw tych dyplomów, świadectw lub innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji, które zostały wydane przez właściwe władze

w państwie członkowskim, jeżeli wydano je w wyniku pomyślnego ukończenia kształcenia oraz szkoleń, odbytych na terenie Wspólnoty, i uznawane są przez właściwe władze tego państwa członkowskiego za ekwiwalentne oraz że przyznaje on jednakowe prawa odnośnie do podejmowania i wykonywania zawodu regulowanego w tym państwie członkowskim”.

6 Artykuł 2 akapit pierwszy dyrektywy 89/48 stanowi:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się do każdego obywatela państwa członkowskiego, który zamierza wykonywać zawód regulowany w przyjmującym państwie członkowskim, zarówno jako osoba pracująca na własny rachunek, jak też jako pracownik najemny”.

7 Artykuł 3 akapit pierwszy dyrektywy 89/48 stanowi, że przyjmujące państwo członkowskie, które uzależnia dostęp do danego zawodu od posiadania dyplomu nie może, powołując się na podstawę braku odpowiednich kwalifikacji, odmówić obywatelowi państwa członkowskiego prawa podjęcia lub wykonywanie tego zawodu, jeśli wnioskodawca wykazał posiadanie określonych kwalifikacji wymienionych w tym przepisie. Dotyczy to w szczególności sytuacji, w której wnioskodawca posiada dyplom wymagany przez inne państwo członkowskie w celu podjęcia lub wykonywania tego samego zawodu na jego terytorium, wydany w państwie członkowskim.

8 Niezależnie od postanowień art. 3 powyższej dyrektywy, jej art. 4 dopuszcza, by przyjmujące państwo członkowskie wymagało od wnioskodawcy, pod pewnymi warunkami określonymi w tym artykule, udowodnienia posiadania doświadczenia zawodowego określonej długości, odbycia stażu adaptacyjnego o długości nieprzekraczającej trzech lat lub przystąpienia do testu umiejętności (zwanym dalej „środkami wyrównawczymi”). Wspomniany art. 4 określa niektóre zasady i warunki stosowane do środków wyrównawczych, które mogą być wymagane w celu wyrównania braków w wykształceniu wnioskodawcy.

- 9 Zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 89/48 przyjmujące państwo członkowskie uznaje zaświadczenia i dokumenty wydane przez właściwe władze państw członkowskich, które zainteresowana osoba winna przedłożyć na poparcie swego wniosku o dopuszczenie do wykonywania zawodu, za dowód spełnienia przesłanek ustanowionych w art. 3 i 4 tej dyrektywy.

Uregulowania krajowe

- 10 Hiszpańskie przepisy dotyczące dyplomów uniwersyteckich wprowadzają rozróżnienie pomiędzy dwoma typami dyplomów, to znaczy „dyplomami oficjalnymi”, których ważność jest uznawana na terytorium całego kraju i które umożliwiają dostęp do zawodów regulowanych, oraz „dyplomami własnymi”, które mogą być wydawane przez różne uniwersytety, lecz które nie umożliwiają między innymi dostępu do zawodów regulowanych. Dziedzina ta uregulowana jest w ustawie organicznej nr 6/2001 z dnia 21 grudnia 2001 r. o uniwersytetach (BOE nr 307 z dnia 24 grudnia 2001 r., s. 49400).
- 11 Artykuł 34 ustawy organicznej nr 6/2001 stanowi:

„Ustanawianie dyplomów uniwersyteckich i ogólnych wytycznych dotyczących programów studiów prowadzących do ich uzyskania

1. Dyplomy uniwersyteckie, które mają charakter oficjalny i są ważne na terytorium całego kraju, oraz ogólne wytyczne dotyczące programów studiów, które należy

ukończyć w celu uzyskania lub nostryfikacji tych dyplomów są ustanawiane przez rząd działający bądź z własnej inicjatywy, po uprzednich konsultacjach z uniwersytecką radą koordynacyjną, bądź na wniosek tej ostatniej.

2. Dyplomy, o których mowa w ustępie poprzedzającym, wpisane do wykazu oficjalnych dyplomów uniwersyteckich zatwierdzonych przez rząd, są wydawane w imieniu Króla przez rektora uniwersytetu, na którym zostały uzyskane.

3. Uniwersytety mogą określać kursy prowadzące do uzyskania własnych dyplomów i tytułów, jak również kursy w zakresie kształcenia ustawicznego. Te dyplomy i tytuły pozbawione są skuteczności, jaką przepisy prawa przyznają dyplomom, o którym mowa w ustępie 1”.

Procedura uznawania dyplomów

¹² W Hiszpanii transpozycji dyrektywy 89/48 do krajowego porządku prawnego dokonano na podstawie dekretu królewskiego nr 1665/1991 z dnia 25 października 1991 r. regulującego ogólny system uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, wydawanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej po ukończeniu kształcenia trwającego co najmniej trzy lata (BOE nr 280 z dnia 22 listopada 1991 r., s. 37916, zwanego dalej „dekretem królewskim w sprawie uznawania dyplomów”).

- 13 Artykuł 2 ust. 1 dekretu królewskiego w sprawie uznawania dyplomów, który ma na celu transponowanie do prawa hiszpańskiego art. 2 akapit pierwszy dyrektywy 89/48, ma następujące brzmienie:

„Przepisy niniejszego dekretu królewskiego stosują się do obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, którzy — będąc posiadaczami dyplomu uzyskanego w jednym z państw Unii zamierzają wykonywać w Hiszpanii, na własny rachunek lub jako pracownik najemny, jeden z zawodów regulowanych, których wykonywanie wymaga kształcenia na poziomie studiów wyższych trwającego co najmniej trzy lata”.

- 14 Zgodnie z art. 4 ust. 1 tego dekretu:

„W celu uzyskania dostępu do zawodów regulowanych w Hiszpanii, uznawane są, jako wywołujące taki sam skutek, jak odpowiadające im dyplomy hiszpańskie, dyplomy uzyskane w państwach członkowskich, umożliwiające wykonywanie w tych państwach tych samych zawodów”.

- 15 Artykuł 1 lit. a) dekretu królewskiego w sprawie uznawania dyplomów ma na celu transponowanie do prawa hiszpańskiego art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48, i wprowadza następującą definicję pojęcia „dyplom”:

„Każdy dyplom, świadectwo lub inny dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji lub każdy zestaw takich dyplomów, świadectw lub innych dokumentów, który został wydany przez właściwe władze w państwie członkowskim, z którego wynika, iż jego posiadacz pomyślnie ukończył naukę w szkolnictwie pomaturalnym trwającą co najmniej trzy lata, lub okres równoważny przy niepełnym wymiarze godzin, na

uniwersytecie lub w instytucji szkolnictwa wyższego, bądź też innej instytucji o równoważnym poziomie kształcenia oraz, ewentualnie, pomyślnie ukończył szkolenie zawodowe, wymagane jako uzupełnienie kształcenia po szkole średniej, a także z którego wynika, iż jego posiadacz ma kwalifikacje zawodowe wymagane do uzyskania dostępu do zawodu regulowanego w tym państwie członkowskim, o ile kształcenie poświadczone dyplomem odbyło się głównie na terytorium Wspólnoty, albo posiadacz dyplomu ma trzyletnie doświadczenie zawodowe, poświadczone przez państwo członkowskie, w którym uznano dyplom [...].”

- 16 Artykuł 1 lit. b) tego dekretu definiuje pojęcie „zawodu regulowanego” w sposób następujący:

„[Działalność] lub [zespół] różnych działalności zawodowych, których podjęcie, wykonywanie, lub szczegółowe zasady wykonywania, uzależnione są bezpośrednio lub pośrednio od posiadania dyplomu, i które stanowią zawód w jednym z państw członkowskich”.

- 17 Artykuł 3 dekretu królewskiego w sprawie uznawania dyplomów stanowi, że za zawody regulowane uważane są zawody wymienione w załączniku I do tego dekretu, pośród których znajdują się zawody „inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów” („ingeniero de Caminos, Canales y Puerto”) oraz „inżyniera technika robót publicznych” („ingeniero técnico de obras públicas”). Natomiast załącznik ten nie wymienia zawodu „inżyniera cywilnego” („ingeniero civil”).

Procedura nostryfikacji

- 18 Procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych przewidzianą w dekrete królewskim w sprawie uznawania dyplomów należy odróżnić od procedury zwanej „nostryfikacją” dyplomów uniwersyteckich. Pierwsza z tych procedur ma na celu ustalenie, czy osoba zainteresowana posiada kwalifikacje wymagane do wykonywania danego zawodu regulowanego. Natomiast procedura nostryfikacji ma na celu zbadanie elementów programu akademickiego studiów odbywanych w celu uzyskania dyplomu.
- 19 Procedura nostryfikacji regulowana jest w dekrete królewskim nr 285/2004 z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie określenia warunków nostryfikacji i potwierdzania zagranicznych dyplomów i studiów wyższych (BOE nr 55 z dnia 4 marca 2004 r., s. 8996, zwanym dalej „dekretem królewskim w sprawie nostryfikacji”).
- 20 Pojęcie nostryfikacji zdefiniowane jest w art. 3 lit. a) i b) dekretu królewskiego w sprawie nostryfikacji w sposób następujący:

„Dla celów niniejszego dekretu królewskiego:

- a) nostryfikacja w zakresie równoważności z dyplomem objętym wykazem oficjalnych dyplomów uniwersyteckich oznacza oficjalne uznanie kształcenia ukończonego w celu uzyskania zagranicznego dyplomu, które uważane jest za równoważne z kształceniem wymaganym w celu uzyskania hiszpańskiego dyplomu wymienionego w powyższym wykazie;

b) nostryfikacja w zakresie równoważności z jednym ze stopni akademickich tworzących strukturę studiów uniwersyteckich w Hiszpanii oznacza oficjalne uznanie kształcenia ukończonego w celu uzyskania zagranicznego dyplomu, które uznawane jest za równoważne z kształceniem wymaganym w celu uzyskania stopnia akademickiego odpowiadającego jednemu z poziomów struktury hiszpańskich studiów uniwersyteckich, a nie konkretnemu dyplomowi”.

21 Artykuł 4 ust. 1 dekretu królewskiego w sprawie nostryfikacji określa skutki nostryfikacji w następujący sposób:

„Od chwili jej dokonania i wydania odpowiedniego zaświadczenia nostryfikacja powoduje przyznanie zagranicznemu dyplomowi takiej samej skuteczności na terytorium całego kraju, jaką ma hiszpański dyplom lub stopień akademicki, z którym zagraniczny dyplom został uznany za równoważny, zgodnie z obowiązującymi przepisami”.

22 Artykuł 22 dekretu królewskiego w sprawie nostryfikacji, zatytułowany „Uznawanie dyplomów z Unii Europejskiej dla celów zawodowych”, stanowi:

„Uznawanie dyplomów studiów wyższych wydanych przez państwa członkowskie Unii Europejskiej dla celów zawodowych dokonywane jest zgodnie z procedurami przewidzianymi przez dyrektywy wspólnotowe i transponujące je przepisy hiszpańskie”.

- 23 Ponadto pierwszy przepis dodatkowy dekretu królewskiego w sprawie nostryfikacji, zatytułowany „Uregulowania wspólnotowe”, w następujący sposób odwołuje się do przepisów wspólnotowych:

„Przepisy niniejszego dekretu królewskiego stosują się bez uszczerbku dla odpowiednich przepisów zawartych w traktacie o przystąpieniu Hiszpanii do Wspólnot Europejskich, traktacie o Unii Europejskiej i wspólnotowym prawie wtórnym”.

Regulacje dotyczące zawodu inżyniera w Hiszpanii i we Włoszech

- 24 Zawód inżyniera jest zawodem regulowanym zarówno w Hiszpanii jak i we Włoszech.

— Systemy kształcenia

- 25 W zakresie kwalifikacji w dziedzinie inżynierii systemy kształcenia we Włoszech i w Hiszpanii są do siebie zbliżone. W obu tych państwach członkowskich kwalifikacje te można uzyskać po ukończeniu cyklu kształcenia trzeciego stopnia o długości trzech lub pięciu lat.

- 26 W Hiszpanii występuje rozróżnienie pomiędzy dyplomem uniwersyteckim inżyniera technika („ingeniero técnico”), otrzymywanym po trzech latach studiów, a dyplomem inżyniera („ingeniero”, zwanym dalej „inżynierem wykwalifikowanym”) otrzymywanym po pięciu latach nauki. Posiadacz dyplomu inżyniera technika może uzyskać dyplom inżyniera wykwalifikowanego po pomyślnym ukończeniu dwóch ostatnich lat nauki obejmujących kształcenie prowadzące do wydania tego dyplomu.
- 27 We Włoszech występuje rozróżnienie pomiędzy dyplomem uniwersyteckim uzyskiwanym po trzech latach nauki („laurea triennale”), który kończy kształcenie młodszych inżynierów („ingegnere junior”), a dyplomem wydawanym po dwóch latach studiów dodatkowych obejmujących kształcenie inżynierów („ingegnere”, zwanych dalej „inżynierami wykwalifikowanymi”). Ten ostatni dyplom, który poprzednio nosił nazwę „dyplomu specjalistycznego” („laurea specialistica”) nazywa się obecnie, po reformie dokonanej w 2004 r., „laurea magistrale”.

— Warunki dostępu do zawodu inżyniera oraz warunki wykonywania tego zawodu w Hiszpanii i we Włoszech

- 28 W Hiszpanii dostęp do zawodów inżyniera technika i inżyniera wykwalifikowanego jest co do zasady uzależniony od posiadania oficjalnego dyplomu uniwersyteckiego w rozumieniu ustawy organicznej nr 6/2001, odpowiedniego dla danego zawodu.
- 29 We Włoszech dostęp do zawodów młodszego inżyniera i inżyniera wykwalifikowanego uzależniony jest od posiadania wymaganego dyplomu uniwersyteckiego oraz od zdania egzaminu państwowego („esame di Stato”) odpowiedniego dla danego zawodu [art. 4 dekretu królewskiego nr 2537 z dnia 23 października 1925 r. (*Gazzetta ufficiale* nr 37 z dnia 15 lutego 1926 r.)]. Egzamin ten obejmuje, zgodnie z art. 47 i 48 dekretu

prezydenta republiki nr 328 z dnia 5 czerwca 2001 r. (supplemento ordinario alla GURI nr 190 z dnia 17 sierpnia 2001 r.), co najmniej dwie części pisemne, część ustną oraz część praktyczną. Kandydaci, którzy zdali egzamin państwowy, uzyskują prawo wykonywania zawodu inżyniera („abilitazione all’esercizio della professione di ingegnere”).

- 30 Zarówno w Hiszpanii, jak i we Włoszech wykonywanie zawodu inżyniera uzależnione jest również od wpisu do rejestru prowadzonego przez izbę zawodową. W Hiszpanii kompetencja podzielona jest pomiędzy różne izby inżynierów („colegios de ingenieros”) w zależności od specjalizacji lub regionu. We Włoszech rejestr inżynierów prowadzony jest w każdej prowincji przez radę izby inżynierów („Consiglio dell’Ordine degli Ingegneri”). Rejestr ten składa się z dwóch części: część A przeznaczona jest dla inżynierów wykwalifikowanych, a część B dla młodszych inżynierów. W obu tych państwach członkowskich wpis do rejestru inżynierów stanowi zwykłą czynność administracyjną, która sama w sobie nie potwierdza posiadania kwalifikacji zawodowych zainteresowanych osób, lecz ma na celu zapewnienie, by zawód był wykonywany z poszanowaniem określonych zasad etycznych.

— Zawody inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów i inżyniera technika robót publicznych w Hiszpanii

- 31 Jak wynika z art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 1957 r. o zasadach regulujących studia techniczne (BOE nr 187 z dnia 22 lipca 1957 r., s. 607), osoby, które zamierzają wykonywać zawód inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów powinny zasadniczo posiadać oficjalny dyplom uniwersytecki w rozumieniu ustawy organicznej nr 6/2001, inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów, wydany przez jedną z hiszpańskich szkół zajmujących się kształceniem inżynierów o tej specjalności. Taki dyplom inżyniera wykwalifikowanego uzyskuje się po pięciu latach studiów.

- 32 Dostęp do tego zawodu jest również otwarty dla posiadaczy dyplomów wydanych w innym państwie członkowskim, uznanych dla celów zawodowych zgodnie z dekretem królewskim w sprawie uznawania dyplomów, jak również dla posiadaczy zagranicznych dyplomów nostryfikowanych jako równoważne hiszpańskiemu dyplomowi inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów, zgodnie z dekretem królewskim w sprawie nostryfikacji.
- 33 Ponadto we wszystkich tych przypadkach, aby móc wykonywać zawód, zainteresowani muszą zostać wpisani do rejestru prowadzonego przez zawodowe izby inżynierów budownictwa dróg, kanałów i portów („Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos”). Wpis ten nie jest uzależniony od zdania egzaminu. Każdy posiadacz odpowiedniego dyplomu, spełniający pozostałe prawne przesłanki, ma prawo zostać wpisanym do tego rejestru.
- 34 Dyplom inżyniera technika budownictwa cywilnego („ingeniero técnico en construcciones civiles”) jest dyplomem oficjalnym w rozumieniu ustawy organicznej nr 6/2001, który potwierdza odbycie trzyletniego kształcenia. Zapewnia on dostęp w Hiszpanii do zawodu regulowanego inżyniera technika robót publicznych. Posiadacze tego dyplomu mogą uzyskać dyplom inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów po ukończeniu programu kształcenia w ramach czwartego i piątego roku studiów w jednej z hiszpańskich szkół zapewniających kształcenie inżynierów tej specjalności.

— Zawód inżyniera cywilnego we Włoszech

- 35 Osoby pragnące wykonywać we Włoszech zawód inżyniera cywilnego powinny zasadniczo posiadać dyplom uniwersytecki inżyniera cywilnego („laurea in Ingegneria Civile”), „laurea magistrale”, który potwierdza odbycie pięcioletnich studiów, jak

również prawo wykonywania zawodu inżyniera przyznawane po zdaniu egzaminu państwowego. Ponadto osoby te powinny być wpisane, w części A, do rejestru inżynierów, prowadzonego w prowincji właściwej w danym przypadku.

Wymóg nostryfikacji kwalifikacji zawodowych uzyskanych w innym państwie członkowskim, w celu uzyskania dostępu do wewnętrznych egzaminów w ramach systemu awansowania w służbie publicznej

³⁶ Rozporządzeniem MAM/1266/2003 ministra środowiska z dnia 9 maja 2003 r. (BOE nr 123 z dnia 23 maja 2003 r., s. 19820) otwarty został konkurs wewnętrzny na stanowiska wyższej kadry technicznej w samodzielnych jednostkach ministerstwa środowiska („técnicos facultativos superiores de organismos autónomos del Ministerio de Medio ambiente”).

³⁷ Artykuł 2 rozporządzenia MAM/1266/2003 przewidywał:

„2. Warunki, jakie muszą spełniać kandydaci

2.1 W celu dopuszczenia do egzaminów selekcyjnych kandydaci powinni spełnić, od ostatniego dnia terminu na zgłaszanie kandydatur, aż do chwili objęcia przez nich stanowiska w charakterze urzędników, następujące warunki uczestnictwa:

[...]

2.1.4 Dyplomy: posiadać lub być uprawnionymi do uzyskania tytułu doktora, magistra, inżyniera lub architekta. W przypadku tytułów uzyskanych za granicą powinni posiadać zaświadczenie potwierdzające nostryfikację.

[...]”.

38 Wymóg ten był powszechnie stosowany w procedurach selekcji organizowanych w celu przyjęcia do korpusu służby cywilnej lub na stanowiska w administracji ogólnej państwa.

39 Praktyka ta została następnie skodyfikowana rozporządzeniem APU/423/2005 ministra administracji publicznej z dnia 22 lutego 2005 r. ustanawiającym wspólne zasady dotyczące procedur selekcji w ramach przyjmowania lub dostępu do korpusu służby cywilnej lub na stanowiska w administracji ogólnej państwa (BOE nr 48 z dnia 25 lutego 2005 r., s. 6993).

40 Paragraf 7 rozporządzenia APU/423/2005 stanowi:

„Warunki, jakie muszą spełniać kandydaci:

1. W celu dopuszczenia do egzaminów selekcyjnych kandydaci powinni spełniać, od ostatniego dnia terminu na zgłaszanie kandydatur, aż do chwili objęcia przez nich stanowiska w charakterze urzędników, wymienione niżej warunki uczestnictwa, jak również warunki zawarte w odpowiednich przepisach szczególnych:

[...]

- 1.3. Dyplomy: posiadać lub być uprawnionymi do uzyskania dyplomu wymaganego w celu przyjęcia do każdej jednostki lub na każdy stopień zaszeregowania, zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w przypadku każdego konkursu. W przypadku kwalifikacji uzyskanych za granicą powinni posiadać zaświadczenie potwierdzające nostryfikację.

[...]”.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

Skargi otrzymane przez Komisję

- 41 Komisja otrzymała liczne skargi dotyczące odmawiania przez właściwy organ hiszpański w niniejszym przypadku ministerstwo infrastruktury i transportu („Ministerio de Fomento”) uwzględnienia wniosków o uznanie kwalifikacji zawodowych inżyniera uzyskanych we Włoszech w celu wykonywania w Hiszpanii zawodu inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów, składanych na mocy rozporządzenia w sprawie uznawania dyplomów.

- 42 Skarżący są posiadaczami oficjalnych dyplomów inżyniera technika budownictwa cywilnego w rozumieniu ustawy organicznej nr 6/2001 wydanych przez Uniwersytet w Alicante oraz dyplomów uniwersyteckich „inżyniera cywilnego” stanowiących dyplomy własne w rozumieniu ustawy organicznej nr 6/2001, wydanych przez ten sam uniwersytet.
- 43 Na mocy umowy ramowej o współpracy zawartej pomiędzy Uniwersytetem w Alicante a Uniwersytetem Technicznym w Marche (Włochy), studia w zakresie „inżynierii cywilnej” oferowane przez pierwszy z tych uniwersytetów są koordynowane i nadzorowane przez drugi.
- 44 Działając zgodnie z tą umową Uniwersytet Techniczny w Marche uznał równoważność obu wyżej wymienionych hiszpańskich dyplomów posiadanych przez skarżących z włoskim dyplomem uniwersyteckim inżyniera cywilnego („laurea in ingegneria civile”) i w konsekwencji wydał im dyplom inżyniera cywilnego. Po otrzymaniu tego dyplomu skarżący zdali we Włoszech egzamin państwowy dający im prawo wykonywania zawodu inżyniera cywilnego w tym państwie członkowskim.
- 45 Następnie skarżący wnieśli do ministerstwa infrastruktury i transportu o uznanie kwalifikacji zawodowych uzyskanych przez nich we Włoszech, w celu umożliwienia im wykonywania zawodu inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów w Hiszpanii. Ministerstwo oddaliło powyższe wnioski powołując się na okoliczność, że całe kształcenie uniwersyteckie skarżących odbywało się w Hiszpanii, skutkiem czego nie stosują się do nich ani dekret królewski w sprawie uznawania dyplomów, ani dyrektywa 89/48.
- 46 Ponadto jednemu ze skarżących odmówiono dostępu do wewnętrznych egzaminów w ramach systemu awansowania organizowanego przez ministerstwo środowiska („Ministerio de Medio ambiente”) ze względu na to, że zgodnie z rozporządzeniem

MAM/1266/2003 posiadacze dyplomów zagranicznych powinni uzyskać wcześniejszą nostryfikację na podstawie dekretu królewskiego w sprawie nostryfikacji.

Wezwanie do usunięcia uchybienia i uzasadniona opinia

⁴⁷ Uznając, że hiszpańska regulacja nie jest zgodna z dyrektywą 89/48, Komisja skierowała w dniu 22 grudnia 2004 r. do Królestwa Hiszpanii wezwanie do usunięcia uchybienia, na które władze hiszpańskie odpowiedziały w dniu 22 lutego 2005 r.

⁴⁸ Oceniając, że wyjaśnienia przedstawione przez władze hiszpańskie nie są wystarczające, Komisja skierowała w dniu 5 lipca 2005 r. do Królestwa Hiszpanii uzasadnioną opinię, do której państwo to ustosunkowało się pismem z dnia 20 września 2005 r.

⁴⁹ Ponieważ Komisja w dalszym ciągu nie uznała otrzymanych wyjaśnień za wystarczające, postanowiła wnieść niniejszą skargę.

W przedmiocie skargi

W przedmiocie pierwszego zarzutu, opartego na nieuznawaniu kwalifikacji uzyskanych we Włoszech po ukończeniu kształcenia odbywającego się w Hiszpanii

- 50 Podnosząc pierwszy zarzut Komisja stwierdza, że skarżący spełnili wszystkie warunki zastosowania dyrektywy 89/48, a zatem władze hiszpańskie zobowiązane były umożliwić im dostęp do zawodu inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów w Hiszpanii. Odmawiając im tego dostępu Królestwo Hiszpanii uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy art. 3 tej dyrektywy.
- 51 Zdaniem Komisji okoliczność, że kształcenie skarżących odbywało się wyłącznie w Hiszpanii nie ma żadnego wpływu na powyższy wniosek. Dyrektywa 89/48 nie wymaga, by kształcenie odbywało się w innym państwie członkowskim niż państwo przyjmujące. W ocenie Komisji z art. 1 lit. a) i b) w związku z art. 2 i 3 dyrektywy 89/48 wynika, że znajduje ona zastosowanie w przypadku, gdy wnioskodawca pragnie wykonywać dany zawód w innym państwie członkowskim niż państwo wydania dyplomu, na który się on powołuje, niezależnie od miejsca, w którym odbywało się kształcenie niezbędne do uzyskania tego dyplomu.
- 52 Królestwo Hiszpanii kwestionuje zasadność tego zarzutu twierdząc, że istnieją dwie podstawowe przyczyny uzasadniające brak obowiązku uznania dyplomów skarżących w rozpatrywanym przypadku, to znaczy w sytuacji, gdy osoby wnoszące o uznanie posiadanych kwalifikacji odbyły całość kształcenia w Hiszpanii i żądają uznania kwalifikacji w celu wykonywania danego zawodu również w Hiszpanii. Po pierwsze Królestwo Hiszpanii podnosi, że w niniejszej sprawie przepisy dyrektywy 89/48 nie

znajdują zastosowania, gdyż wszystkie istotne okoliczności faktyczne wystąpiły tylko w jednym państwie członkowskim. Po drugie, powołuje się ono na orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym nie można powoływać się na normy prawa wspólnotowego w sposób prowadzący do nadużyć lub oszustw.

53 W ramach oceny tego zarzutu należy podnieść, że pojęcie „dyplomu” zdefiniowane w art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48 ma kluczowy charakter dla ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych wprowadzonego mocą tej dyrektywy.

54 Z zastrzeżeniem przepisu art. 4 dyrektywy 89/48, jej art. 3 ust.1 lit. a) przyznaje każdemu zainteresowanemu posiadającemu „dyplom” w rozumieniu tej dyrektywy pozwalający mu na wykonywanie zawodu regulowanego w jednym z państw członkowskich, prawo do wykonywania tego zawodu we wszystkich innych państwach członkowskich.

55 W odniesieniu do oceny kwalifikacji, na które powołują się skarżący, należy przede wszystkim przypomnieć, że „dyplom” w rozumieniu art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48 może oznaczać zespół dokumentów potwierdzających kwalifikacje.

56 Dalej, jeśli chodzi o przepis art. 1 lit. a) tiret drugie dyrektywy 89/48, to skarżący w sposób oczywisty spełniają warunek ukończenia przez posiadacza dyplomu ukończenia studiów wyższych na uniwersytecie trwających co najmniej trzy lata. Z dyplomów ukończenia studiów wydanych skarżącym przez Uniwersytet w Alicante wynika bowiem, że ukończyli oni studia wyższe trwające lat pięć.

- 57 Ponadto, jeśli chodzi o warunek przewidziany w art. 1 lit a) tiret trzecie dyrektywy 89/48, należy stwierdzić, że z dokumentów dołączonych do skarg wynika, iż skarżący uzyskali dyplom inżyniera cywilnego („laurea in ingegneria civile”) Uniwersytetu Technicznego w Marche, na podstawie uznania równoważności studiów odbytych przez nich na Uniwersytecie w Alicante ze studiami prowadzonymi do wydania tego dyplomu. Z faktu wydania tego dyplomu, jak również z faktu zdania przez skarżących włoskiego egzaminu państwowego umożliwiającego im wykonywanie zawodu inżyniera, wynika że posiadają oni kwalifikacje zawodowe wymagane do uzyskania dostępu do zawodu regulowanego we Włoszech.
- 58 Wreszcie brak jest jakichkolwiek wątpliwości, że każdy z omawianych dyplomów został wydany przez właściwe władze wyznaczone zgodnie z przepisami ustawowymi, odpowiednio, hiszpańskimi i włoskimi oraz, że tym samym spełniony został warunek wprowadzony w art. 1 lit. a) tiret pierwsze dyrektywy 89/48.
- 59 W konsekwencji można stwierdzić, że skarżący są posiadaczami „dyplomów” w rozumieniu art. 1 lit. a) tiret pierwszy dyrektywy 89/48 oraz, że dzięki temu art. 3 tej dyrektywy daje im prawo z zastrzeżeniem zastosowania ewentualnych środków wyrównawczych wykonywania w Hiszpanii zawodu, który na podstawie powyższych dyplomów mogą oni wykonywać we Włoszech.
- 60 Wbrew twierdzeniom Królestwa Hiszpanii z dyrektywy 89/48 nie można wywieść żadnego warunku, zgodnie z którym zainteresowani powinni byli odbyli całość lub część kształcenia w państwie członkowskim innym niż Królestwo Hiszpanii.
- 61 W tym zakresie można podnieść, że art. 8 ust. 1 dyrektywy 89/48 w każdym razie zobowiązuje państwa członkowskie do przyjęcia zaświadczeń i dokumentów wydanych przez właściwe władze innych państw członkowskich za dowód spełnienia warunków

uznania dyplomu. W konsekwencji przyjmujące państwo członkowskie nie może badać podstaw wydania tych dokumentów, mając jednak możliwość kontroli tych spośród warunków określonych w art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48, których spełnienie nie wynika z samego brzmienia powyższych dokumentów.

- ⁶² Ponadto, chociaż definicja pojęcia „dyplomu” z art. 1 lit. a) dyrektywy 89/48 wprowadza pewne ograniczenia co do stosowania tej dyrektywy do kwalifikacji uzyskanych w państwach trzecich, ani art. 1 lit. a) wspomnianej dyrektywy ani żaden z pozostałych jej przepisów nie zawiera jakiegokolwiek ograniczenia dotyczącego państwa członkowskiego, w którym wnioskodawca powinien był uzyskać kwalifikacje zawodowe.
- ⁶³ Ze wspomnianego art. 1 lit. a) akapit pierwszy wynika bowiem wyraźnie, że wystarczające jest, by kształcenie i szkolenie „odbyły się głównie na terenie Wspólnoty”. Trybunał orzekł już, że wyrażenie to obejmuje zarówno kształcenie odbyte w całości w państwie członkowskim, które wydało sporne świadectwo, jak i kształcenie odbyte w części lub w całości w innym państwie członkowskim (wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-102/02 Beuttenmüller, Rec. s. I-5405, pkt 41).
- ⁶⁴ Ponadto żadna przyczyna nie jest w stanie uzasadnić takiego ograniczenia, skoro dla potrzeb orzeczenia o możliwości zastosowania dyrektywy 89/48 główną kwestią jest to, czy wnioskodawca ma prawo do wykonywania zawodu regulowanego w państwie członkowskim. Zgodnie z systemem wprowadzonym na podstawie tej dyrektywy, dyplom nie jest uznawany ze względu na samoistną wartość kształcenia, po ukończeniu którego jest przyznawany, lecz dlatego, że pozwala na podjęcie zawodu regulowanego w państwie członkowskim, w którym został wydany lub uznany (ww. wyrok w sprawie Beuttenmüller, pkt 52 oraz wyrok z dnia 19 stycznia 2006 r. w sprawie C-330/03 Colegio, Zb.Orz. s. I-801, pkt 19).

- 65 Ogólny system uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych przewidziany w dyrektywie 89/48 opiera się bowiem na wzajemnym zaufaniu państw członkowskich w zakresie przyznawanych przez nie kwalifikacji zawodowych. System ten wprowadza w istocie domniemanie, że kwalifikacje wnioskodawcy uprawnionego do wykonywania zawodu regulowanego w jednym państwie członkowskim są wystarczające do wykonywania tego zawodu w pozostałych państwach członkowskich.
- 66 W niniejszej sprawie nie budzi żadnych wątpliwości, że skarżący są należycie uprawnieni do wykonywania regulowanego zawodu inżyniera we Włoszech.
- 67 Skoro skarżący uzyskali uprawnienie do wykonywania powyższego zawodu regulowanego w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym wnoszą o dopuszczenie do wykonywania tego zawodu, to ich sytuacja nie może być traktowana jako czysto wewnętrzna. Należy w konsekwencji odrzucić argumentację Królestwa Hiszpanii opartą w tym zakresie na wyroku z dnia 2 lipca 1998 r. w sprawach połączonych od C-225/95 do C-227/95 *Kapasakalis i in.*, Rec. s. I-4239, pkt 18 i 19). Zgodnie z tym, co podnosi Komisja, w wyroku tym Trybunał uznał, że dyrektywa 89/48 nie znajduje zastosowania, gdyż skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym nie pracowali, nie studiowali, ani nie uzyskali dyplomu w innym państwie członkowskim.
- 68 Królestwo Hiszpanii uważa ponadto, że zastosowanie dyrektywy 89/48 umożliwiłoby obejście wprowadzonego przez ustawę organiczną nr 6/2001 rozróżnienia pomiędzy dyplomami oficjalnymi a dyplomami własnymi, dzięki zwykłej prywatnoprawnej umowie pomiędzy dwoma uniwersytetami, na mocy której uniwersytet z innego państwa członkowskiego dokonywałby automatycznego uznania dyplomów własnych wydawanych przez uniwersytet hiszpański. Państwo to przypomina, że dyplom inżyniera cywilnego, na który powołują się skarżący nie jest dyplomem oficjalnym, lecz jedynie dyplomem własnym Uniwersytetu w Alicante, pozbawionym na mocy ustawy organicznej nr 6/2001 skuteczności, jaką przepisy prawa nadają dyplomom oficjalnym, a przez to nieważnym dla celów akademickich lub zawodowych w Hiszpanii. W konsekwencji świadectwa ukończenia studiów uzyskane przez skarżących

w Hiszpanii nie pozwalają im na wykonywanie zawodu inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów w tym państwie członkowskim. Powoływanie się przez skarżących, którzy odbyli studia w całości w Hiszpanii, na przepisy dyrektywy 89/48 w celu uzyskania mimo wszystko dostępu do tego zawodu, należałoby więc uznać za oszustwo lub nadużycie.

- 69 W tym zakresie należy stwierdzić, że obywatele państwa członkowskiego nie mogą oczywiście uchylać się od stosowania prawa krajowego poprzez nadużywanie ułatwień stworzonych na mocy traktatu. Nie mogą oni powoływać się na przepisy wspólnotowe w sposób stanowiący nadużycie bądź oszustwo (wyroki z dnia 7 lutego 1979 r. w sprawie 115/78 Knoors, Rec. s. 399, pkt 25, z dnia 3 października 1990 r. w sprawie C-61/89 Bouchoucha, Rec. s. I-3551, pkt 14, oraz z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie C-212/97 Centros, Rec. s. I-1459, pkt 24 oraz z dnia 12 września 2006 r. w sprawie C-196/04 Cadbury Schweppes i Cadbury Schweppes Overseas, Zb.Orz. s. I-7995, pkt 35).
- 70 Jednakże, mimo że sądy krajowe mogą, analizując odrębnie każdy przypadek i opierając się na obiektywnych przesłankach, wziąć pod uwagę zachowanie zainteresowanych osób, mające charakter nadużycia lub oszustwa, i odmówić im, w stosownym przypadku, możliwości zastosowania przywołanych przez te osoby przepisów prawa wspólnotowego, to muszą one jednocześnie, w ramach oceny takiego zachowania, rozważyć cele tych przepisów (ww. wyrok w sprawie Centron, pkt 25).
- 71 Ogólny system uznawania dyplomów ustanowiony przez dyrektywę 89/48 ma na celu właśnie umożliwienie obywatelom państw członkowskich uprawnionym do wykonywania zawodu regulowanego w jednym z tych państw uzyskania dostępu do tego samego zawodu w pozostałych państwach członkowskich.
- 72 W tej sytuacji okoliczność, że obywatel państwa członkowskiego zamierzający wykonywać zawód regulowany wybrał w tym celu preferowane przez siebie państwo członkowskie, sama w sobie nie może stanowić nadużycia ogólnego systemu uznawania dyplomów ustanowionego przez dyrektywę 89/48. Bowiem przysługujące obywatelom

państw członkowskich prawo wyboru państwa członkowskiego, w którym chcą oni uzyskać kwalifikacje zawodowe jest nieodłącznym elementem wykonywania w ramach jednolitego rynku podstawowych swobód gwarantowanych w traktacie.

73 Z powyższych rozważań wynika, że na mocy art. 3 akapit pierwszy lit. a) dyrektywy 89/48 Królestwo Hiszpanii jest zobowiązane z zastrzeżeniem ewentualnych środków wyrównawczych do uznawania włoskich dyplomów inżyniera nie tylko w przypadku, gdy kształcenie odbywało się w całości lub w części we Włoszech, ale również dyplomów wydawanych przez właściwe władze włoskie po ukończeniu kształcenia odbytego w całości w Hiszpanii.

74 W każdym razie, jak to zauważa Królestwo Hiszpanii w odpowiedzi na skargę, wbrew temu, co wynika z treści żądań skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w niniejszej sprawie, pierwszy zarzut podniesiony przez Komisję nie dotyczy w istocie kategorycznej odmowy przez właściwe władze hiszpańskie uznawania wszelkich kwalifikacji zawodowych włoskich inżynierów, lecz odnosi się jedynie do odmowy uznania kwalifikacji zawodowych inżyniera uzyskanych we Włoszech na podstawie studiów uniwersyteckich odbytych się wyłącznie w Hiszpanii. Należy zatem ograniczyć sentencję niniejszego wyroku stosownie do powyższych uwag.

W przedmiocie drugiego zarzutu, opartego na wymogu nostryfikacji świadectw kwalifikacji uzyskanych w innym państwie członkowskim w celu dopuszczenia do egzaminów wewnętrznych w ramach systemu awansowania hiszpańskiej służbie publicznej

75 W ramach drugiego zarzutu Komisja kwestionuje wynikający z rozporządzeń MAM/1266/2003 i APU/423/2005 wymóg nostryfikacji wszelkich zagranicznych

dypłomów w celu uzyskania awansu w administracji ogólnej państwa. Zdaniem Komisji wymóg ten jest sprzeczny z art. 3 dyrektywy 89/48, który znajduje zastosowanie zarówno do wykonywania zawodu regulowanego, jak i dostępu do niego.

- 76 W konsekwencji, według Komisji, w przypadku gdy obywatel państwa członkowskiego wykonuje zawód inżyniera w ramach administracji ogólnej państwa, warunki wykonywania tego zawodu muszą obejmować swoją treścią możliwości awansu, a tym samym również kryteria udziału w wewnętrznych egzaminach selekcyjnych. Wymóg nostryfikacji dyplomu sprawia, że wewnętrzny awans, a przez to wykonywanie tego zawodu, są trudniejsze dla obywateli państwa członkowskiego posiadających dyplom zawodowy wymagany w innym państwie członkowskim niż dla osób posiadających dyplom wymagany w Hiszpanii.
- 77 Królestwo Hiszpanii podnosi, że o ile w administracji ogólnej państwa każdy urzędnik może co do zasady zostać zatrudniony na różnego rodzaju stanowiskach, to jednak stanowiska są obsadzane nie według określonych kwalifikacji zawodowych, lecz według posiadanych stopni akademickich, to znaczy stopnia doktora, magistra, czy dyplomów inżyniera lub architekta. Decyzja o uznaniu pozwalająca na uzyskanie dostępu do zawodu regulowanego nie daje żadnej wskazówki co do wymaganego stopnia akademickiego. W tych okolicznościach niezbędna jest nostryfikacja, jako pozwalająca na określenie stopnia akademickiego kandydata, który uzyskał kwalifikacje w innym państwie członkowskim.
- 78 Trybunał orzekł już, że jeżeli dyrektywa 89/48 ma zastosowanie, to publiczna instytucja państwa członkowskiego, obowiązana przestrzegać przepisów przewidzianych w tej dyrektywie, nie może już żądać zatwierdzenia przez właściwe organy krajowe dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji jako wstępnego warunku zapewnienia dostępu do danego zawodu (wyroki z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-234/97 Fernández de Bobadilla, Rec. s. I-4773, pkt 27 oraz z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie C-141/04 Peros, Zb. Orz. s. I-7163, pkt 35).

- 79 Jak to podnosi Komisja, art. 3 dyrektywy 89/48 wymaga, by dyplomy wydane w państwie członkowskim umożliwiały ich posiadaczom nie tylko dostęp do zawodów regulowanych, ale również ich wykonywanie na takich samych warunkach, które są stosowane wobec posiadaczy dyplomów krajowych.
- 80 W konsekwencji obowiązkiem władz krajowych jest upewnienie się, że posiadacze kwalifikacji zawodowych uzyskanych w innym państwie członkowskim mają takie same możliwości awansu, jak posiadacze równoważnych krajowych kwalifikacji zawodowych. Zatem w niniejszej sprawie, mimo że zawód inżyniera budownictwa dróg, kanałów i portów jest zwykle wykonywany w Hiszpanii przez posiadaczy hiszpańskich dyplomów uzyskanych po upływie pięciu lat studiów, posiadacz dyplomu wydanego w innym państwie członkowskim i uprawniającego go do wykonywania ewentualnie po spełnieniu warunków wynikających ze stosowania środków wyrównawczych tego samego zawodu w Hiszpanii, powinien mieć te same możliwości awansu, co posiadacze dyplomów hiszpańskich, niezależnie od liczby lat studiów wymaganych do uzyskania omawianego dyplomu.
- 81 Jeśli bowiem dyplom wydany w innym państwie członkowskim został uznany na podstawie dyrektywy 89/48 w odpowiednich przypadkach po zastosowaniu środków wyrównawczych to uznaje się, że przyznaje on te same kwalifikacje, co równoważny dyplom hiszpański. W tej sytuacji nieprzyznanie posiadaczowi dyplomu wydanego w innym państwie członkowskim tych samych możliwości awansu, które mają posiadacze równoważnych dyplomów hiszpańskich, tylko dlatego że dyplom ten został wydany po ukończeniu krótszego okresu kształcenia, oznaczałoby stawianie posiadacza dyplomu pochodzącego z innego państwa członkowskiego w mniej korzystnej sytuacji jedynie ze względu na fakt, że uzyskał on równoważne kwalifikacje w krótszym okresie.
- 82 W konsekwencji wymóg nostryfikacji nie jest zgodny z art. 3 dyrektywy 89/48, przynajmniej w zakresie, w którym jest on warunkiem wstępnym dopuszczenia do wewnętrznych egzaminów w ramach systemu awansowania również dla kandydatów powołujących się na posiadany dyplom wydany w innym państwie członkowskim i uznany na podstawie dyrektywy 89/48.

83 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań należy stwierdzić, że Królestwo Hiszpanii,

- odmawiając uznania kwalifikacji zawodowych inżyniera, które zostały uzyskane we Włoszech na podstawie studiów uniwersyteckich odbywających się wyłącznie w Hiszpanii, oraz

- uzależniając dopuszczenie inżynierów posiadających kwalifikacje zawodowe uzyskane w innym państwie członkowskim do wewnętrznych egzaminów w ramach systemu awansowania w służbie publicznej od uznania tych kwalifikacji pod względem akademickim,

uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy dyrektywy 89/48, a w szczególności na mocy jej art. 3.

W przedmiocie kosztów

84 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania, a to ostatnie przegrało sprawę, należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Królestwo Hiszpanii,

- **odmawiając uznania kwalifikacji zawodowych inżyniera, które zostały uzyskane we Włoszech na podstawie studiów uniwersyteckich odbywających się wyłącznie w Hiszpanii oraz**

- **uzależniając dopuszczenie inżynierów posiadających kwalifikacje zawodowe uzyskane w innym państwie członkowskim do wewnętrznych egzaminów w ramach systemu awansowania w służbie publicznej od uznania tych kwalifikacji pod względem akademickim,**

uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy dyrektywy Rady 89/48/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego, trwających co najmniej trzy lata, zmienionej dyrektywą 2001/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2001 r., a w szczególności na mocy jej art. 3.

2) Królestwo Hiszpanii zostaje obciążone kosztami postępowania.

Podpisy